

Inspirace a problematika tvůrčí návaznosti z hlediska autorského práva

Abstrakt

Všudypřítomným prvkem při vzniku autorských děl je inspirace tvorbou předchozích autorů a tvůrčí návazání na její výsledky. Jakým způsobem se ale autorské právo vypořádává se situacemi, kdy otisk autorovy osobnosti ve formě díla není jen otiskem výlučně autorovým? Problematickým při plnění cíle podpory kreativity zůstává nastavení regulativní rovnováhy mezi ochranou existujících děl a ochranou možnosti svobodně tvořit díla nová. Předmětem této práce je analýza mimosmluvní flexibility, kterou autorské právo poskytuje autorům navazujícím na předešlá díla, včetně zhodnocení současné úpravy.

Na úvod práce jsou pojmy inspirace a tvůrčí návaznost zasazeny do autorskoprávního kontextu a identifikovány oblasti, které jsou pro umožnění mimosmluvní flexibility klíčové. Práce je dále členěna do dvou stěžejních částí, které zahrnují deset analytických oddílů. První část se věnuje analýze definičních znaků autorského díla, které představují obecné limity autorskoprávní ochrany. Cílem této části je nastínit rozlišení autorskoprávně chráněných a nechráněných prvků tvorby, včetně kritérií tohoto dělení, a tím zhodnotit možnosti pro mimosmluvní návazání dalších autorů. Analytické oddíly v první části se zabývají pozitivní i negativní definicí díla, s bližším zaměřením na znak autorskoprávní individuality, spolu se zhodnocením judikatorního vývoje pojmu dílo skrze rozhodovací činnost SDEU. Posouzena jsou následně zobecněná metodologická dělení chráněných a nechráněných prvků, především princip dichotomie myšlenky a vyjádření. Práce v průběhu analýz silně čerpá i z komparace s německou doktrínou a judikaturou, a to především pro její provázanost s českou naukou, a na závěr první části obsahuje dále komparativní oddíl s úpravou nizozemskou.

Druhá část práce je zaměřena na úpravu výjimek a omezení práva autorského, tedy limitům v užším smyslu. Analýze a zhodnocení je podrobena pojetí výjimek jakožto uzavřeného katalogu konkrétních skutkových podstat, spolu s jejich materiálním doplněním tříkrokovým testem. Následující oddíl se blíže věnuje vybraným výjimkám, které nejlépe slouží k vytváření prostoru pro tvůrčí návaznost. Pojetí uzavřeného katalogu je srovnáno s pojetím otevřených výjimek, včetně donedávna platné německé doktríny *freie Benutzung*. Závěr této práce je věnován zhodnocení současného směřování vývoje flexibility v rámci evropského autorského práva, spolu s úvahami *de lege ferenda* a nastíněním vhodných témat pro další výzkum.

Klíčová slova: inspirace; autorské dílo; odvozená díla; výjimky a omezení; flexibilita